

MUZEJSKI ČASOPIS

Številka 2, Leto 18

GORNJESAVSKI MUZEJ JESENICE IN MUZEJSKO DRUŠTVO
JESENICE

September, 2008

KAJ NAČRTUJEMO V GORNJESAVSKEM MUZEJU V JESENI 2008

Vrata galerijskih prostorov v Kosovi graščini smo ponovno odprli 28. avgusta z razstavo ob stoletnici rojstva Jeseničana Iva Koželja. Razstava je odprta od 28. avgusta do 3. oktobra. V Kosovi graščini je izjemoma podaljšana razstava o Josefu Ressleru, izumitelju ladijskega vijaka, do 12. septembra 2008.

16. septembra bomo predstavili rezultat sodelovanja med pobratenimi mesti Jesenice – Nagold. Svoja dela bosta predstavila dva slikarja, in sicer fotografa, akvarelist Günter Krüger z motivi z Jesenice in jeseniški slikar Janez Mohorič, ki bo predstavil svoj umetniški pogled na Nagold.

Gornjesavski muzej Jesenice že več let aktivno sodeluje pri projektu Slovenska pot kulture železa. V juniju smo sodelovali pri pripravi razstave z obsežnim barvnim katalogom Tri tisočletja železarstva na Slovenskem. Razstava bo na ogled od 10. oktobra do decembra. Sočasno bo v upravnih stavbi Aconija na ogled razstava del varilcev umetnikov v kovini, ki jo posvečajo pokojnemu mag. Janezu A. Krajncu.

V Kosovi graščini bomo leto zaključili še z razstavo letne produkcije FD Jesenice (Jani Novak), pripravili razstavo kiparja, likovnika člana DOLIKA Evgena Guština, ki bo v tem času praznoval svoj osebni jubilej. Leto bomo predvidoma zaključili z otvoritvijo razstave 11. decembra, ob obletnici jeseniške glasbene rock skupine Karavelle. Razstave pripravlja Tone Konobelj s sodelavci.

V Ruardovi graščini smo odprli razstavo Savski fužinarji – znani Evropejci, ki je na ogled v okviru stalne železarske zbirke. Tej bomo ob svetovnem dnevu turizma ter v okviru projekta Dnevi evropske kulturne dediščine 26. septembra pridali / izdali knjižico SAVSKI FUŽINARJI – ZNANI EVROPEJCI. Kot je zapisal zgodovinar mag. Marko Mugerli, je bil to čas, ko se je po Evropi širila reformacija. Osrednja osebnost slovenske reformacije je bil Primož Trubar. Leta 1561 se je mudil na Jesenicah. V juniju je potoval iz nemških dežel čez Korensko sedlo in naprej skozi jeseniško dolino na Bled. V Trubarjevem letu mineva tudi 470 let (1538), odkar so se na Savo priselili fužinarji Buccellenji, ki so tukaj osnovali fužino. Za njimi so se lastniki menjavali vse od belgijskega fužinarja Ruarda do združitve v Kranjsko industrijsko družbo. Kako so živeli uradniki lastniki fužine, Evropejci - jeseniški železarji, bomo raziskovali v okviru projekta. Dokazali bomo, da so Jesenice bile zanimive za Evropejce za sodelovanje z Evropo že pred več desetletji.

Razstava likovne kolonije Vrata 2008 je na ogled v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori, od septembra do 30. oktobra pa v razstavnih prostorih Kasar-

ne. Na ogled so dela 22 udeležencev letošnje 29. slikarske kolonije v Vratih, ki jih vsako leto gosti Planinsko društvo Dovje - Mojstrana. Letos razstavljajo: Feliks Frühauf, Evgen Guštin, Tone Kavčič, Mojca Kovač, Alenka Klemenčič, Janez Kovačič, Marjan Maznik, Slava Mlakar, Ana Mlekuž Višnar, Janez Mohorič, Rudi Reichmann, Draga Soklič, Vida Soklič, Ludvik Soklič, Marjeta Škrbec, Emil Škrbec, Matija Škrbec, Slavica Štirn, Alojz Štirn, Jože Vogelnik, Marjeta Žohar, Rozi Žnidaršič. Spremembo besedo je pripravila Elizabeta Gradnik.

Od 12. septembra do konca oktobra bo v Liznjekovi domačiji na ogled razstava domačinke, likovnice Miše Krofl z delavnico oziroma predavanjem na skednju Liznjekove domačije v času razstave.

Od 2. decembra bo v Liznjekovi domačiji v Kranjski Gori na ogled rezultat našega dela v okviru projekta, ki ga poleg Občine Kranjska Gora sofinancira tudi Ministrstvo za kulturo. Aleševa šola za nepalske gorske vodnike, ki ga sofinancira tudi MK. Avtorica razstave je Elizabeta Gradnik, ki bo razstavo pripravila ob strokovni pomoči Dušice Kunaver. Aleš Kunaver (1935-1984), alpinist, pionir slovenskega himalajizma in vodja mnogih odprav v tuja gorstva, je že od odprave na Anapurno leta 1969 razmišljal o tem, da bi domačinom v Nepalju zgradil šolo, kjer se bodo naučili plezalne tehnike, tehnike reševanja in samoreševanja iz ledeniških razpok ter prve pomoči. Zaradi pomanjkanja plezalskega znanja jih je namreč čedalje več za vedno ostajalo v gorah. Misel mu ni dala miru do leta 1979, ko je svoj načrt tudi uresničil z gradnjo prve šole za nepalske gorske vodnike v Manangu. Le-ta je do danes izobrazila številne domačine (danes se sicer nahaja na drugi lokaciji), slovenski inštruktorji pa nadaljujejo Kunaverjev program in prostovoljno poučujejo gorske vodnike.

Ob vaškem dnevu na veliki šmarni 2008 smo izdali novo knjižico z naslovom Etnološka dediščina Rateč, ki jo je v okviru projekta muzeju financirala Občina Kranjska Gora. V njej Irena Lačen Benedičič piše o muzejski zbirki in Kajžnkovi hiši, Elizabeta Gradnik o zgodovini in zanimivostih Rateč, Zdenka Torkar Tahir o rateški noši in njenih oblačilnih kosih ter Erika Kavalar o rateški kulinariki in ohranjenih vaških običajih. Bogato fotografsko gradivo osvetljuje zanimivosti raznolike, a hkrati enkratne kulturne dediščine na stičišču treh kultur Slovenije, Avstrije in Italije. Vsem, ki s svojo aktivno vlogo prispevajo k ozaveščenju in hranjenju dediščine v Ratečah, predvsem domačinom se zahvaljujemo z izdajo knjižice. Poleg tega jo namenjamo tako tenkočutnim pozna-

IZ VSEBINE

Stran 1:

-Kaj načrtujemo v Gornjesavskem muzeju v jeseni 2008

Stran 2:

-Program muzejskih večerov MDJ od septembra do decembra 2008
-Spored muzejskih delavnic
-Muzejske delavnice
-Program razstav Gornjesavskega muzeja Jesenice od avgusta 2008 do januarja 2009

Stran 3:

-Magister farmacije IVO KOŽELJ (1908 - 1954)

Stran 4:

-Spomladi smo bili na Koroškem
-Jesenski izlet: Kras in Primorje

valcem in ljubiteljem kulturne dediščine, kot tudi tistim, ki jih zanima ali jih bo začelo zanimati, kako je bilo včasih v Ratečah. Knjižico je lektorirala Katja Žvan, oblikovala Mateja Zagoršek - Rosje, natisnila tiskarna Medium v 1000 slovenskih in 1000 angleških izvodih, prevedla Cilka Demšar - Evropa Bled.

Predvidoma bomo v mesecu oktobru izdali koledar za leto 2009, ki nam ga ob 80-letnici mesta sofinancira Občina Jesenice.

V teku pa so priprave na 10. številko Jeseniškega zbornika, ki ga bo ob pomoči Občine Jesenice izdal Gornjesavski muzej Jesenice v sodelovanju z Muzejskim društvom Jesenice. Zbiramo izvirne prispevke s področja krajevne zgodovine Jesenic in okolice, prispevke o delovanju podjetij, zavodov, strank, društev, klubov in posameznikov, poročila in ocene prireditelj, razstav in publikacij in o drugem. Vsebinsko poskušamo razširiti tudi z objavo spominov, kot so spomini nekdanjih jeseniških županov, direktorjev železarne in s pogledi jeseniških častnih občanov na mesto, na njegov razvoj in pomen.

Jeseniški zbornik bomo izdali ob občinskem prazniku marca 2009.

Irena Lačen Benedičič

PROGRAM MUZEJSKIH VEČEROV MDJ

OD SEPTEMBRA DO DECEMBRA 2008

18. september: dr. Marko Terseglav – Tri prste pod popkom
16. oktober: mag. Marko Mugerli – Primož Trubar in reformacija
20. november: mag. Milan Sagadin – Gorenjska v antiki
18. december: Miro Koder – Popotovanje po Iranu
Vsi muzejski večeri bodo v Kosovi graščini (2. nadstropje), Titova 64 na Jesenicah, vsak tretji četrtek v mesecu ob 18. uri.
VSTOP JE BREZPLAČEN. VABLJENI!

SPORED MUZEJSKIH DELAVNIC V KASARNI NA STARI SAVI

1. oktober 2008, od 16. do 17. ure:
KOVAŠKO KLADIVO »NOREC«
5. november 2008, od 16. do 17. ure: **SKRITI ZAKLAD**
3. december 2008: **LUTKA RUDARJA**

MUZEJSKE DELAVNICE

Med obiskovalci muzeja je slišati, kako imamo zgodovinarji dober spomin, da si zapomnimo toliko podatkov, letnic in dogodkov. Vendar to ne drži povsem. Takšni smo kot vsi ljudje. Prav tako nam marsikaj uide iz spomina. Tako se težko spomnimo, kdo nas je lani obiskal, nas pohvalil. Drugače pa je z ljudmi, ki nas pogosteje obiskujejo. Oni niso le navadni obiskovalci, postali so naši prijatelji, ki nam priskočijo na pomoč pri pripravah razstav, raziskovanju naše preteklosti in pri vsem drugem muzejskem delu. Skušamo se jim oddolžiti s tem, da jim preteklost predstavimo čim bolj zanimivo in poučno.

Spomini na ta srečanja se ohranijo še posebej takrat, ko skupaj naredimo kakšen izdelek. Veliko smo jih napravili zlasti pri muzejskih pedagoških delavnicah. Tudi v prihajajočem šolskem letu jih bomo pripravili, in sicer vsako prvo sredo v mesecu.

Septembra pride najprej na vrsto jeseniški spominček. Izdelali bomo sončno uro, ki je v logotipu našega muzeja. Ena je celo na fasadi Ruardove graščine. Leseno ploščo s številčnico bomo okrasili z najbolj prepoznavnimi znaki našega kraja. Izbira takšne delavnice ni naključna, saj septembra beležimo mednarodni dan turizma. Na predvečer tega dogodka bo izšla knjiga Gornjesavskega muzeja Jesenice z naslovom Savski fužinarji – znani Evropejci. Ker knjiga precej pozornosti posveča železarski tehnologiji, ne moremo mimo težkih kladiv, na katerih so obdelovali surovo železo. Pomanjšano kladivo, imenovano norec, bomo poskušali narediti prvega oktobra.

Sledil bo november. 20. novembra je dan otrokovih pravic. Ko smo bili otroci, smo hrepeneli po skritih zakladih in ko smo odrasli, in smo postali modrejši in bolj izkušeni, smo spoznali, da bogastva ni iskati v rečeh, ki jih nimamo, ampak v tem, kar imamo. Zopet se bomo povrnili v otroško domišljijo in poskušali najti skriti zaklad.

Ko se bo leto prevesilo v zadnji mesec, bomo že mislili na dobre može sv. Miklavža, Božička in dedka Mraza in bomo polni pričakovanj in najlepših želja. Takrat imajo praznik tudi rudarji. 4. decembra goduje njihova zavetnica sv. Barbara in ta dan so v rudarskih revirjih, kakršen je bil nekoč v Savskih jamah, sprejemali mlade med rudarje. Na predvečer njihovega praznika bomo napravili lutko rudarja.

Naslednje leto bomo obhajali pomembno obletnico, o kateri smo v našem muzeju že tolikokrat slišali, da je majhna verjetnost, da se je ne bi spomnili. Beležili bomo 140 let od ustanovitve Kranjske industrijske družbe (KID). V muzejskih delavnicah bomo spoznivali nekatere objekte, ki jih je družba postavila pri nas in naši okolici.

Marko Mugerli

PROGRAM RAZSTAV GORNJESAVSKEGA MUZEJA JESENICE

KOSOVA GRAŠČINA: in Jesenic
28. avgust—30. oktober **10. 10.—5. 12. 2008**
2008: **TRI TISOČLETJA**
Mr. ph. IVO KOŽELJ: **ŽELEZARSTVA NA**
fotografije in slike (pasteli SLOVENSKEM, zgodovinska razstava
in risbe) (razstava je v okviru SPKŽ)
16. september—30. september 2008: **9. 10.—30. 10. 2008**
GÜNTER KRÜGER in **JANI NOVAK** in **LETNA**
JANEZ MOHORIČ: **PRODUKCIJA FD JESE-**
akvareli z motivi Nagolda **NICE,** fotografska razstava

Muzejski večer: 18. september 2008

Dr. Marko Terseglav TRI PRSTE POD POPKOM

Dr. Marko Terseglav, raziskovalec slovenskega ljudskega pesništva, je med drugim izdal tudi dve zbirki erotičnih, t.i.m. *kvantarskih* pesmi (*Klinček lesnikov*, 1982 in *Tri prste pod popkom*, 2006). Na podlagi zbraven in objavljenega gradiva bo v pogovoru predstavil značilnosti slovenskega ljudskega erotičnega pesništva, njegove nosilce in razširjenost. Hkrati bo poskušal predstaviti etnološki pogled na gradivo, ki je bilo vse do izida navedenih zbirk pri nas nekako prikrito in zaradi domnevne »moralne oporečnosti« tudi v znanstvenih krogih potisnjeno na stranski tir.

Muzejski večer: 16. oktober 2008

Mag. Marko Mugerli PRIMOŽ TRUBAR IN REFORMACIJA

V zgodovini je bilo veliko dogodkov pomembnih za razumevanje posameznih obdobij. Malo pa je bilo takih, ki so tako usodno vplivali na nadaljnje generacije. Eden od teh dogodkov je bil vsekakor Lutrovo gibanje za cerkveno obnovo. Do tedaj je vsaka kritika cerkvenih razmer doživela neuspeh, njeni glasniki pa so končali na grmadi. Drugače pa je bilo z Lutrom. Podprli so ga nemški knezi in iz njegovega protesta zoper nepravilnosti v cerkvi se je razvilo gibanje, ki je dobilo v zgodovini ime reformacija.

Reformacija je dobila privrženca tudi na Kranjskem. Njihova naloga je bila, da bi ljudje brali sveto pismo v svojem domačem jeziku. Tej nalogi je sledil tudi Primož Trubar, ki je leta 1550 napisal prvi slovenski knjigi Abecednik in katekizem.

Trubar se je nad idejami reformacije navdušil s branjem švicarskih reformatorjev. Z njimi se je dopisoval, pa tudi marsikaterega slovenskega študenta je nagovoril za študij na baselski univerzi. Prizadeval se je dvigniti izobrazbeni nivo svoje dežele. Podpiral je kranjske študente, se dajal da bi prejeli štipendije. Navsezadnje je želel urediti šolstvo v deželi. Ker je bila v habsburških deželah reformacija nezaželena, so bili Trubar in njegovi somišljeniki deležni preganjanja. Zato

6. 11. 2008—konca januarja 2009
EVGEN GUŠTIN, razstava slik ob 80-letnici

11. 12. 2008—konca januarja 2009
KARAVELE, zgodovina rock in pop skupine z Jesenic

je velik del življenja preživel na Nemškem. Leta 1561 se je na poti na Nemško ustavil tudi na Jesenicah. Privrženec reformacije je bil Andrej Nastran, oskrbnik belopeškega gospostva, ki je uradoval v današnji Kosovi graščini. Bil je tudi učitelj na deželni stanovski šoli v Ljubljani, ki je bila najbolj ugledna protestantska šola na Kranjskem.

Reformacijsko gibanje se je pri nas končalo z izgonom protestantov in s prenovo katoliške cerkve.

Muzejski večer: 20. november 2008

Mag. Milan Sagadin GORENJSKA V ANTIKI

Na podlagi novejših odkritij (izkopavanja na avtocesti, v Kranju, Šmartnem pri Cerkljah itd) bo predstavljen razvoj antične poselitve na Gorenjskem. Najzgodnejši sledovi iz okrog leta 15 pr. Kr., ki jih dokazujejo najdbe v Kranju, Mengšu in Mošnjah, kažejo na vzpostavitev komunikacije, ki je glavno cesto Emona - Celeia - Poetovio povezala preko Gorenjske s Koroško (naselbina na Štalenskem vrhu). Na to komunikacijo se je nato v 2. in 3. stol. navezala gosta poselitev podeželja, ki jo predstavljajo predvsem podeželske vile. Večjega centra v tem obdobju na Gorenjskem ni bilo. Dinamiko razcveta in upada rimskega podeželja je moč povezati z najpomembnejšimi političnimi dogodki tistega časa. S 4. stoletjem prenehajo nižinska naselja, nastajati začnejo višinske naselbine, ki oblikujejo poselitveno sliko 5. in 6. stol. V ta čas spada razcvet Kranja, kjer številne najdbe germanskih ljudstev kažejo etnično pisanost prebivalstva pozne antike. Kaže, da je edino v Kranju moč ugotavljati kontinuiteto življenja v zgodnji srednji vek. Razporeditev staroslovanskih grobišč ob cerkvah morda nakazuje mrežo najzgodnejših far že v 9. stol.

Muzejski večer: 18. december 2008

Miro Koder POPOTOVANJE PO IRANU

Popotovanja po neznanih deželah so toliko bolj zanimiva, kolikor bolj eksotične so dežele. Potreben pa je tudi svojevrsten pogum, da se človek odpravi v Iran, zato pričakujemo, da bo predavanje prikazalo tudi del tega. Vsekakor pa je Iran dežela, ki ponuja drugačen svet, drugačno kulturo od naše. Morda pa se bomo po tem predavanju tudi otresli strahu pred arabskim

Magister farmacije IVO KOŽELJ (1908 – 1954)

8. avgusta 2008 je minilo sto let od rojstva enega jeseniškega farmacevta, slikarja in fotografa Iva Koželja. Gornjesavski muzej je ob tej priložnosti 28. 8. 2008 odprl razstavo Koželjevih umetniških del in fotografij. Razstava bo odprta do 10. oktobra 2008.

Ivo Koželj se je rodil v Ljubljani, v družini očeta Karla Karola Koželja in mame Ane Turk. Oče je bil upravnik lekarne deželne bolnišnice v Ljubljani. Leta 1908 dobil koncesijo za prvo javno lekarno na Jesenicah. Takrat se je družina preselila v novo hišo, ki se ne lastno hišo v bližini železniške postaje. A leta 1915 je oče nenadoma umrl in lekarno je prešla na mamo. Ivo, vodil pa so jo provizorji. Samo dve leta na tem je umrla še mati in Ivo je ostal sam brez bližnjih sorodnikov. Zanj, za hišo in za lekarno je bil kot varuh skrbel očetov znanec.

Ivo Koželj je obiskoval osnovno šolo na Jesenicah, nato pa v gimnazijo pa je hodil v Kranju. Leta 1927 se je vpisal na študij farmacije na zagrebški univerzi. Z nastopom asistenta farmacije ga je zaključil leta 1929. Leta 1930 se je zaposlil v lekarni mag. Frana Šavnika v Kranju, saj je potreboval sredstva za popravilo hiše in plačilo dolgov. Vpisal je tudi magistrski študij na Ljubljani leta 1932 z rigorozni tudi zaključil. Dobil je naziv magister farmacije (mr. ph.).

Leta 1932 je prevzel očetovo lekarno, jo temeljito popravil in obnovil. Laboratorij je dopolnil z novimi napravami in pohištvom. Kot je sam napisal v svojem življenjepisu, je »skrbel za lekarno v redu in v pripravi prigorovov nadrejenih oblasti ter živel povprečno življenje podeželskega lekarnarja v industrijskem območju«.

Že leta 1931 se je poročil z Anico Kavčič iz Tržiča in imel z njo tri otroke. Leta 1934 se jima je rodil sin Janez, med drugo svetovno vojno pa še hči in sin, a sta umrla v »najranejši dobi«. Med drugo svetovno vojno je vodil lekarno do leta 1942, ko so jo prevzeli Nemci, sam pa je bil kot »politično nezanesljiv in nacionalno nezaželen« nasilno odstranjen iz lekarne.

Leta 1943 se je zato zaposlil v lekarni mr. ph. Frana Šavnika v Kranju, kjer je ostal do januarja 1944. Ko so tudi tam Nemci postavili svojega prisilnega najemnika, se je zaposlil v lekarni mr. ph. Marije Zamida na Bledu, kjer je ostal do aprila 1945.

Ko so zaradi nemškega razsula in bombardiranja Jesenic postale železniške povezave z Bledom nemogoče in ko so bombe hišo močno poškodovale, se je moral z družino začasno naseliti v Gozd-Martuljek. Maja 1945 se je priključil enotam Jeseniško-bohinjskega odreda na njihovi poti na Koroško. Od tam so ga zaradi slabega zdravja že po dobrem tednu poslali nazaj na Jesenice, kjer je ponovno prevzel lekarno. Leta 1949 je država Koželjevo lekarno odkupila (podržavila) in ustanovila Okrajno lekarno Jesenice. Njega je postavila za upravnika lekarne. Še isto leto ga je uprava v Ljubljani premestila v Kranj, a se je zaradi bolehnosti že leta 1951 vrnil na Jesenice, kjer je kot farmacevt v Mestni lekarni delal vse do svoje smrti 22. novembra 1954.

Ivo Koželj je bil velik ljubitelj in poznavalec umetnosti. Na stenah njegovega stanovanja so visele številne slike znanih slovenskih slikarjev. Z veliko ljubeznijo je kupoval in zbiral dela Jakopiča, Jakca, Koželjev, T. Kralja, Kalina in drugih. Nekatera še danes krasijo stanovanje sina Janeza Koželja.

A ni bil samo ljubitelj in častilec umetnosti, tudi sam se je ukvarjal s slikarstvom. Slikarsko nadarjenost je podedoval po svojih prednikih. Iz rodbine Koželjevih so izšli znani slovenski slikarji Matija (1842–1917), Anton (1872–1954) in Maks Koželj (1883–1956). Sam je skiciral, risal in slikal. V njegovi zapuščini so se ohranile vedute dalmatinskih in drugih krajev in akvarelni in pastelni tehniki pa tudi nekaj risb in skic. Zelo zgodaj se je zato vključil tudi v likovno skupino Dolik na Jesenicah in bil po smrti Lojza Višnarja (1951) nekaj let predsednik kluba.

Bolj kot s slikarstvom pa se je ukvarjal s fotografijo. Če pri slikarstvu in kiparstvu ni presejal ljubiteljskih okvirov, pa je kot umetniški fotograf dosegel lepe, celo mednarodne uspehe. Z Rolleiflex in Leico kamero je začel dokumentirati zanimivosti na Jesenicah in v okolici (npr. Gorenjska kmečka ohcet leta 1940), portretirati svoje prijatelje in znance (npr. portreti pisatelja in dramatika Toneta Čufarja) in iskati fotografske motive, s katerimi je dosegel visok umetniški nivo.

Prav v fotografiji je začutil svoj največji izziv. Včlanil se je v Fotoklub Ljubljana in se udeleževal klubskih in mednarodnih srečanj. Njegove fotografije so bile »polne topline, romantike in lirike«, na njih ni bilo »nič grobe-gaa«. Iz navadnega nezanimivega pejzaža ali reportaže je ustvarjal motive, polne svetlobnih efektov. Iz lirično razpoloženih doživetij je »prehajal tudi na socialno tematiko« (Slavko Tarman).

Sodeloval je na številnih razstavah doma in v tujini (1934 Ljubljana, 1936 Ljubljana, Maribor, Antwerpen, Chicago, Ottawa, 1937 Antwerpen, New York, Boston, Varšava, 1938 Ljubljana, Pariz, New York, Boston, Most, Bruxelles, Szeged, Aalst, Anvers, Alger, Dunaj 1939 Antwerpen, 1940 Hrastnik). Umetniško raven dokazujejo tudi številne medalje (Varšava 1937, Bruxelles 1938, Zagreb 1940) in diplome (Opava 1937). Ivo Koželj se je kot umetniški fotograf dostojno priključil generaciji uspešnih jeseniških fotografov na čelu z že pred drugo svetovno vojno znanim Slavkom Smolejem.

Jesenicam je zapustil tudi pomembno dokumentarno dediščino. V njegovi zapuščini se je ohranila zbirka okoli 150 barvnih diapozitivov, ki jih je posnel leta 1940 na *Gorenjski kmečki ohceti* na Jesenicah. Na tej priležitvi je sodelovalo devetsto nastopajočih od tega kar 485 narodnih noš. Več kot šestdeset voz je sestavljalo svatovski sprevod, ki se je vil od Koroške Bele do Jesenic. Na igrišču Podmežaklo je to zaključno športno - kulturno prireditev spremljalo kar 7600 gledalcev. Imenitna serija barvnih diapozitivov nam pričara eno največjih prireditev, kar jih je bilo kdajkoli organiziranih na Jesenicah.

Ivo Koželj je o umetnosti v enem od svojih redko objavljenih spisov (v spomin slikarju Lojzu Višnarju, Preprosto življenje, Jesenice 1951) zapisal: »Vrline likovne, kakor vsake druge umetnosti, so v tem, kar jih hrani v sebi, lahko podoživlja v nastrojenju svoje zamisli in dela. Vsak ustvarja iz sebe in poduhovlja v sebi snov, da vanjo pokliče in vlije življenje. Eden najde sebe v enem, drugi v drugem načinu izražanja, veliko pa je le to, kar ima za seboj veličino duha in vtelesenje ideje in kar je zrastle z rodno zemljo in vstalo iz nje. Le take stvaritve so pristne in last ljudstva, iz katerega mesa in krvi so vzklike: tedaj so razumljive in splošna kulturna lastnina. V tem pa je tudi jedro vse moči in uspeha.«

Tone Konobelj

SPOMLADI SMO BILI NA KOROŠKEM

Za izlete našega muzejskega društva je ponavadi več zanimanja, kot je možnosti v avtobusu.

Prijetno pomladansko vreme nas je spremljalo tudi 24. maja po Koroški. Kot slavistka sem se najbolj veselila obiska Prežihovine – Preške bajte. Prežihov svet je opisan kot najlepši hotuljski svet, blago nagnjen proti jugu in proti Kotljam, razgrnjen na soncu in zazrt proti Uršlji gori. Skrbno urejena spominska hiša, v kateri je pisatelj Lovro Kuhar - Prežihov Voranc preživel svojo mladost, pa je v nas obudila mnogo že malo pozabljenega literarnega znanja.

Vedno znova preseneča urejenost in turistična predstavitev. Na tem izletu smo obiskali še Slovenj Gradec : grad nad Starim trgom, baročno opremljeno cerkev sv. Elizabete, Špitalsko cerkev sv. Duha, bogato kulturno - zgodovinsko zbirko v Sokličevem muzeju, daleč po svetu prepoznavno Koroško galerijo likovnih umetnosti, cerkvico sv. Jurija na Legnu z zgodnjerednjeveškimi izkopaninami iz 9. stoletja.

Verjetno pa je na vse izletnike naredil največji vtis rudnik in muzej v Mežici. Stlačeni v pravi rudarski vlak smo se peljali v osrčje Pece, kjer so kopali svinec že Rimljani, prvi pisani viri o izkoriščanju svinčeve rude pa so ohranjeni iz l.1665. Razvoj rudnika je na poseben način zaznamoval življenje ljudi v Mežiški dolini vse do danes, nam pa se je zdel sončen pomladni dan še stokrat lepši, ko smo se vmili iz knapovskega podzemlja.

Izlet smo zaključili kot ponavadi s poznim kosilom, tokrat v Podgorju v gostilni Bučinek, kjer je v Tisnikarjevi sobi tudi razstava njegovih slik.

Majda Malenšek

Spomladanski izlet MDJ po Koroški

JESENSKI IZLET: KRAS IN PRIMORJE

Odhod: sobota, 11.10.2008 ob 6.30 uri s Hrušice.

Program :

Odhod iz dogovorjenega kraja v jutranjih urah. Vožnja proti Postojni, kjer sledi ogled **POSTOJNSKE JAME** z njenimi lepotami. Nadaljevanje vožnje proti **PREDJAMSKEMU GRADU**. Ogled samega gradu, ki je v turističnem smislu eden najpopularnejših gradov v Sloveniji. Sprehod skozi grad je enkratno doživetje, domiselno postavljene lutke ponazarjajo življenjski utrip nekdanjega srednjeveškega gradu. Urejena je tudi manjša zbirka – srednjeveška orožarna. Pot bomo nadaljevali v osrčje slovenskega Krasa – deželo terana in pršuta. Vinska cesta terana nas bo popeljala v **KOBJEGLAVO**, kjer si bomo najprej ogledali pridelavo pršuta nato pa še privoščili odlični MIP-ov pršut in dobro mero avtohtonega Kraškega Terana. Možen bo tudi nakup domačih proizvodov. Nato se bomo podali v **PIRAN** in si po želji ogledali Pomorski muzej Sergeja Mašere. Muzej zbira, preučuje in predstavlja pomorsko preteklost in gospodarske panoge, ki so vezane na pomorstvo. Polni pomorstva si bomo vzeli čas za kavico, nato pa se podali še v **KRAJINSKI PARK SEČOVELJSKE SOLINE**, kjer si bomo ob bližje pogledali muzej solinarstva. Po ogledih bomo počasi krenili proti Gorenjski, vmes si bomo privoščili še dobro pozno kosilo.

Prihod v večernih urah.

Cena : 43 €

CENA VKLJUČUJE:

- prevoz s turističnim avtobusom
- vstopnine po programu , razen vstopnine za Postojnsko jamo in Predjamski grad
- Kobjeglava (10dag pršuta, 3 kose kruha, 2 dcl terana)
- kosilo
- organizacijo in vodenje izleta

Doplačila : 21 €(Postojnska jama in Predjamski grad)

3,5 € (Pomorski muzej Sergeja Mašere)

Članom Muzejskega društva Jesenice bo stroške vstopnine delno krilo društvo.

Prijavite se lahko pri Darki Rebolj (tel. 031 787 363) ali pri Zdravku Kovačiču (04 584 13 41).

Zadnji rok za prijavo je PETEK, 03.10.2008!

Ustanovitelj: MUZEJSKO DRUŠTVO JESENICE; **Izvajata:** MDJ in GORNJEŠAVSKI MUZEJ JESENICE;
Urednica: MAJDA MALENŠEK
Postavitev in oblikovanje: MAJA KLINAR,
TIC JESENICE - RAGOR; **Naklada:** 300
izvodov; Za člane MDJ je časopis brezplačen;